

Áron, Mojžíšův velký bratr.

Nový styl bohoslužby zavedený Áronem lid přijal,
ale u Boha přijetí nezískal.

Vůdci, kteří si myslí, že jejich nové metody řízení Církve musí být dobré, protože většina členů společenství je podporuje, by si měli připomenout, jak Bůh hodnotil Aronovo jednání.

Aronová zkušenost spojená se zlatým teletem ilustruje jenom jeden z problémů toho starozákonního vůdce Izraele. Tato událost přitahuje výjimečně naši pozornost, ale nemůžeme přehlédnout mnoho dalších situací, které prozrazovaly vady Áronova charakteru. Jako otec byl Áron příliš povolný. Jeho synové – Nádab a Abihu – by se neodvážili obětovat cizí oheň, kdyby se proti tomu rázně postavil. Čteme však, že ve chvílích, kdy bylo třeba je pokárat byl vůči nim shovívavý.¹ A jako bratr se postavil na stranu Miriam, která projevila nelibost vůči Mojžíšově ženě, ve chvíli, když ji měl přísně pokárat.² A když se Mojžíš chystal podruhé udeřit do skály, nedaleko hranic zaslíbené země Áron stál vedle něj, ale nepomohl mu ovládnout se, nezastavil jej před spácháním tohoto rouhavého činu. Mojžíšova slova prozrazují, že se jeho bratr přikláněl k jeho nesprávnému postoji. „*I svolal Mojžíš s Áronem shromáždění před skalisko. Řekl jim: "Poslyšte, odbojníci! To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?"*“ (4Moj 20, 10)

Vždy na druhém místě

Bylo by snadno Árona odsoudit, ale určitě mu můžeme projevit nějakou sympatii. Život byl pro něho tvrdou školou. Jako nejstarší se mohl těšit, že bude hrát v rodině prim. Místo toho byl vždy na druhém nebo třetím místě – za Mojžíšem a Miriam. Kdo byl miláčkem rodičů, když byl Áron dítětem? Byla to Miriam, která sklízela většinu pochval. Můžeme si představit, co lidé říkali mladému Áronovi: „Hleďme, jaké je tvá sestřička statečné děvče!“. Nebála se hlídat svého bratříčka v rákosí. A jak byla odvážná a chytrá, když rozmlouvala s faraonovou dcerou! Musíš být na ní opravdu hrdý. Zbytek pozornosti samozřejmě věnovali Áronovu mladšímu bratru a jeho neuvěřitelné kariéře na dvoře faraona. „No, není to úžasné, že tvého bratra adoptovala egyptská princezna?“ Jednoho dne bude někým velmi důležitým. A ty, kým chceš být, až budeš velkým? To se nadalo vydržet! Nepocítil konec konců Áron úlevu, když ve čtyřiceti Mojžíš utíká z paláce a mizí, jako by se po něm zem slehla? Je to docela možné. Pokud ano, tak Áron prokázal ušlechtilou povahu, když mu bylo ve snu ukázáno, že se Mojžíš vrací do Egypta a potřebuje, aby se stal jeho mluvčím, on tehdy bez váhání přijímá úlohu asistenta svého mladší bratra.

Promarněná příležitost

Áron stal Mojžíšovi po boku, když na Egypt dopadaly Boží zdrcující rány a dál beze strachu předstupoval před Faraona. Pomáhal rovněž připravit první Paschu (Velkou noc), ale pořád byl na druhém místě. Po přechodu přes Rudé moře, viděl jak Mojžíš a Miriam řídili děkovnou slavnost za vysvobození. Mojžíš a Miriam, a ne Mojžíš a Áron.

Na konec však, o několik týdnů později, když se Áron ocitl před další šancí – tak ji promarnil. Je to smutně známá událost. Na úpatí hory Sinaj Áron z počátku celou situaci, jako dočasný vůdce lidu, zvládal. Avšak po několika týdnech Mojžíšovy nepřítomnosti, se skupina na první pohled přátelský vyhlížejících lidí sešla okolo Árona, aby mu přednesla svoji petici: „*Vstaň a udělej nám boha, který by šel před námi. Vždyť nevíme, co se stalo s Mojžíšem, s tím člověkem, který nás vyvedl z egyptské země.*“ (2 Moj 32, 1) Bezesporu, tito lidé ztratili úctu ke svému vůdci. Cítili, že Mojžíš je nechápe. Byl někde tam nahoře, rozmlouval se svým Bohem, obíral se tím, co obvykle – teologií a věroukou. Tito lidé tvrdili, že Mojžíš nerozumí jim, ani jejich potřebám. Můžeme se domyslet co říkali: „Ale ty Árone, ty jsi jiný člověk. Ty nám rozumíš. Můžeš nám dát to co potřebujeme.“

Konečně jej někdo uznal. Ukazovali dokonce, že je lepším vůdcem než Mojžíš. Avšak to, co chtěli bylo zle. A Áron to věděl, proto se jim vzepřel.

Tehdy se změnili na nepříjemné. Rozhodli se, že když neudělá to, o co ho žádají, v příštích volbách mu nedají svůj hlas. Samozřejmě, samozřejmě, toto neřekli. Takové řeči vedou dnes různé skupiny v lůně Církve. Myslím si, že kdyby Áronovi tehdy vyhrožovali jenom tím, že mu v příštích volbách nedají svůj hlas, vzpíral by se dál. Avšak tito lidé mu pohrozili, že pokud jim neudělá nového boha, tak jej zabijí. Několik konzervativních osob, kteří se přičili novému pořádku bylo dost brutálně³, napadeno dokonce snad zabito. Áron se bal o svůj život. Rozpoznal v tom výbornou příležitost získat popularitu převyšující tu, které se těšil jeho mladší bratr. Přistoupil na to, že zavede novou formu bohoslužby.

Jak to mohl udělat?

Mnohokrát si klademe otázku: Jak mohl takový svědomitý Boží vyznavač souhlasit s vytvořením modly? Když jsem o tomto přemýšlel došel jsem k závěru, že se Áron dokázal řídit racionálními předpoklady, podobně jako většina z nás. Použil svou inteligenci ke zdůvodnění zlého jednání. Nejprekvapivějším prohlášením v celé této historii, přibližující ji současnému adventismu, vyslovil Áron, po tom, když udělal zlaté tele a postavil modlářský oltář⁴: „Potom Áron provolal: **„Zítřka bude Hospodinova slavnost.“** (2Moj 32, 5).

Slavnost koho? Čí, slavnost? Slavnost Hospodinova? Jak si mohl Áron namlouvat, že klanění se modle přispěje ke slávě Boží? Copak neslyšel, že Bůh, několik týdnů dříve jasně zakázal projevování jakékoliv úcty, jakémukoliv zpodobnění Boha, a dokonce jejich výrobu? „⁴ **Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí.** ⁵ *Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí,* ⁶ *ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají“* (2Moj 20, 4-6) Áron si moc dobře pamatoval, co Bůh tehdy řekl. Ta slova mu stále zněla v uších. Avšak řízen nadmutým racionalismem došel k závěru, že se toto přikázání na tento případ nevztahuje.

Dokážeme si přehrát tok jeho uvažování? „Bůh zakazuje uctívání model – přemýšlel Áron – ale v průběhu slavnosti před zlatým teletem nebude nikdo vzdávat čest bůžku, jinému Bohu. Lid chce uctívat Hospodina. Zlaté tele je jenom vyobrazením, na které se budou lidé dívat, když budou vzdávat Bohu čest. Určitě nám to Mojžíš zapomněl sdělit. Mojžíš přehlédl potřebu soustředění se na nějaký viditelný předmět, během uctívání Boha při bohoslužbě“.

Áron díky své velké moudrosti (jak se domníval), porozuměl této lidské potřebě. Podle něho toto vlastně dokazovalo, že lidé teď přijímají jeho vedení více než Mojžíšovo. „Ó, ne! Nikdo nechce přece uctívat bůžka – myslel si Áron – jenom legalisté to tak mohou překrucovat. Počítá se to, co je v srdci, a ne jak to vypadá, jak se to zdá, protože lidé budou ve svém srdci uctívat Hospodina“.

Těmito myšlenkami Áron sváděl sám sebe, až dospěl k tomu, že modloslužebnou slavnost, nazval „slavností Hospodinovou“. A jak na to zareagovali lidé? Doposud nikdy, se Izraelité tak ochotně nezúčastnili bohoslužby. Ovšem, několik zastaralých konzervativců (jak by je dnes označili) obtěžovalo brbláním, že se ta hudba nehodí při bohoslužbě k uctění Hospodina. Tvrdili, že připomíná spíše hudbu, při které se tancovalo v Egyptě, kolem oltářů egyptských bohů. Dokonce říkali, že boží lid by neměl tančit. Tyto kritiky však považovali za úzkoprsé lidi se zastaralými názory, za „potížísty“, za prachobyčejné legalisty.

„Časy se změnily – potvrzovali všichni – takže >>staří konzervativci<< už nedokáží udržet krok s novou dobou. Nadto, tento nový styl bohoslužby nemá nic společného s tancem; lidé jednoduše tímto způsobem touží vyjádřit svoji radost v Hospodinu. Způsob vyjadřování radosti je otázkou kultury. Lidé žijící donedávna v Egyptě si připomínali, že tam právě tímto způsobem vyjadřovali radost. Ti, kteří to kritizují, by chtěli ostatní >>předělávat na svoje kopyto<<“.

„Evangelizace“

Mluvíme-li zde o radosti, všimli jste si toho entuziasmu, s jakým se lidé účastnili nové formy bohoslužby? Nikdy předtím se s takovým nadšením nezúčastnili nějaké bohoslužby. A ještě jedná věc, které si musíme všimnout – možná ta nejdůležitější. Podíváme-li se pozorně na celou situaci, uvidíme, že nejvíce radostní byli ti, kteří pocházeli „z přimíseného davu“, ti, kteří si dříve vždycky hledali nějakou výmluvu, aby zůstali ve svých stanech.⁵ Nakonec Áron našel způsob, jak je vtáhnout do bohoslužby. Podařilo, se mu to! Našel novou metodu evangelizace, která se osvědčila. „Mojžíš se může ode mne něčemu přiučit“ – pomyslel si. Velký počet vyznavačů se ochotně zapojili do tohoto nového způsobu uctívání Hospodina. (Přeneseme-li tuto událost do současnosti, můžeme říci, že Áron se teď už nemusí trápit, jakou šanci má v příštích volbách. Věděl, že bude zvolen! Důvod ke starosti, měl nyní Mojžíš).

Mojžíš se vrací

„Mojžíš viděl, jak si lid bezuzdně počíná; to Áron jej nechal počínat si bezuzdně ke škodolibosti jejich protivníků.“ (2Moj 32, 25). Když se Mojžíš vrátil do tábora nezaujal smířlivý postoj k tomu, co uviděl. Zmocnil se jej takový hněv, že před zraky lidu roztříštil kamenné desky zákona zapsané prstem Božím, aby ukázal lidu, že zrušili svoje zvláštní pouto s Bohem. Potom řekl Áronovi přímo, co si myslí o tom všem a čeho se dopustili. „Velký“ bratr už neměl žádné iluze, že by Mojžíš schvaloval nový styl vedení. A co se týká Áronova rozumování – Bůh ani v nejmenším nesdílel jeho mínění. Následně Mojžíš prošel zástupem prostopášníků a okamžitě ukončil divokou zábavu. Uchopil modlu a srazil ji do ohně, rozbil zlaté tele na prach. Smísil prach s vodou vytékající ze skály a vodu dál pít Izraelitům. Potom vyzval všechny, kteří se nezúčastnili uctívání telete, aby se mu postavili po pravici. Když se shromáždili, přikázal jim projít celým táborem a zahladit všechny, dokonce i vlastní příbuzné, kteří tvrdošíjně bránili nový kult.

Áron, zpočátku zatvrzelý a přesvědčený o svých argumentech a své pravdě, by zcela určitě také zemřel. Bůh byl totiž mimořádně nespokojen s jeho jednáním. (viz 5Moj 9, 20). Projevil však lítost a Mojžíš se za něho u Boha přimlouval.

Bůh, kterého uctíváme

Všimněte si, že Hospodin nejenže přijal Áronovu lítost a odpustil mu jeho velký hřích, ale o několik měsíců později Árona pověřil kněžskou službou. Dokonce jej udělal veleknězem. Uplynul takřka rok, když Korách, Datan a Abiron začali zpochybňovat Áronovu kněžskou autoritu. Hospodin tehdy zasáhl na jeho obranu a z největší přísnosti potrestal vzbouřence. Jak trpělivý, laskavý, slitující se a milosrdný je Bůh, kterého uctíváme! Teprve po čtyřiceti létech, když se Áron postavil k Mojžíšovi, který v hněvu udeřil po druhý krát do skály, místo aby k ní promluvil, jak rozkázal Hospodin, Bůh pokáral Árona veřejně. Přesto i tehdy, když viděl jeho lítost, zaslíbil mu život věčný. A v Žalmu napsaném pod Božím vdechnutím, čteme o Áronovi, „...Hospodinův svatý“. (viz Žalm 106, 16). Rozhodně si náš velkorysý Bůh zaslouhuje, abychom mu projevovali úctu a věrnou službu, jakou si žádá.

Závěry týkající se vůdců

Jaké závěry týkající se našich vedoucích vyplývají z tohoto příběhu? Napověděl bych tři:

- vedoucí by si nikdy neměli myslet, že nejsou schopni spáchat vážné chyby, a když se jim to podaří, jsou povinni okamžitě projevit veřejnou lítost;
- vedoucí by měli být velmi opatrní a vést nás jenom těmi cestami, které Hospodin schvaluje;
- když vedoucí Církve podněcují věřící k nebiblickému jednání, nesmíme je následovat.

Epilog: Co by bylo, kdyby...?

Co by se tehdy stalo pod horou Sinaj, kdyby Áron zůstal stát neochvějně na Slově Božím a řekl lidu, že nedopustí zavést modlářský kult? „Kdyby byl Áron měl odvahu postavit se proti nepravosti, byl by mohl zabránit odpadlictví. Kdyby byl neochvějně stál ve své víře v Boha, kdyby byl varoval lid před jeho opovržlivostí a připomněl mu jeho slavnou úmluvu s Bohem, v níž se zavázal, že bude poslušen zákonu Božích, byl by býval zmařil zlo v zárodku. Avšak

svou povolností k přání lidu a svým klidem a sebedůvěrou, s níž přestoupil k uskutečnění jeho záměru, povzbudil lid, že zašel ve svém hříchu dále, než původně zamýšlel.“⁶

Mojžíš se hned, když se vrátil do tábora postavil na stranu pravdy bez ohledu na následky a postaral se o okamžité odstranění modloslužby. Projevil se jako neustrašený bojovník, plný duchovní síly. Áron naproti tomu, projevil svoji duchovní malost, ukázal se jako člověk nerozhodný a neschopný samostatného rozhodování⁷. Se smutkem čteme nelichotivý komentář Ellen G. White: „A ještě stále jsou povolní Áronové, kteří zastávají významná postavení v Církvi a jsou ochotni podvolit se přání neposvěcených, a tak je v hříchu podpořit.“⁸ Naproti tomu na jiném místě Ellen White napsala: „V této době jsou potřební muži, kteří se nebojí obhájit pravdu, ať se proti nim staví kdokoli. Měli by být neporušitelní a nebojácní. Církev po nich volá a Bůh podpoří jejich úsilí pracovat ve všech odvětvích služby evangelia.“⁹

Lawrence Maxwell

¹ „Nádab a Abiu nebyli v mládí vychováni k sebekázi. Jejich otec byl povolné povahy, nebyl dostatečně pevný a zásadový a nedozíral na kázeň svých dětí. Dovoloval svým synům, aby holdovali svým zálibám. Dlouholetý návyk ukájet svá vlastní přání v nich zakořenil tak, že se ho nemohli zbavit, ani když převzali odpovědnost za nejposvátnější službu. Nebyli vychováni k tomu, aby ctili moc svého otce, a proto si také neuvědomovali, jak je nutné přísně splnit požadavky Boží. Nerozumná shovívavost, s níž Áron vychovával své syny, způsobila, že je postihl božský soud.“ E.G.W., *Patriarchové a proroci* [PP 360.1]

² „(...) Při výběru sedmdesáti straších nebyli Maria a Áron požádáni o radu, což v nich vzbudilo žárlivost na Mojžíše“ „(...) Áron byl sebevědomější a méně spoléhal na Boha. Když mu však byla svěřena odpovědnost, selhal; ukázalo se, že je povahově slabý, když podle strpěl modlářství bohoslužby u Sinaje. Toho však Maria a Áron nedbali, protože je zaslepila žárlivost a ctižádost. Áron byl Bohem vysoko poctěn tím, že jeho rodina byla určena pro posvátný úřad kněžský. Tím více však bažil po dalším povýšení.“ „(...) Maria, která také podlehla nespokojenosti, našla si důvod ke stížnosti v události, kterou sám Bůh nastrojil. Znelíbil se jí sňatek Mojžíšův. Pokládala za urážku své rodiny a národní hrdosti, že si Mojžíš vyvolil za manželku ženu z jiného národa, a ne z žen hebrejských. Se Zeforou jednala se špatně skrývaným pohrdáním.“ „(...) Když se Zefora později na poušti připojila opět ke svému manželovi, poznala záhy, jak ho jeho povinnosti vyčerpávají a sdělila své obavy Jetrovi, který Mojžíšovi poradil, jak si ulehčit břímě. To byl hlavní důvod, proč Maria měla Zeforu v nelásce. Trpěla domněnkou, že Mojžíš ji a Árona zanedbává a příčinu spatřovala v jeho ženě. Soudila, že svým vlivem dosáhla toho, že Mojžíš se s ní a Áronem již neradí jako dříve. Kdyby byl býval Áron neochvějně spravedlivý, byl by býval mohl zabránit zlu. Avšak místo aby dokázal Marii hříšnost jejího počínání, souhlasil s ní, naslouchal jejím stížnostem a nakazil se její žárlivostí.“ [PP 382.3-386.1]

³ „(...) Jen velmi nesměle se postavil proti požadavku lidu, jeho nesmělost a zaváhání v kritickém okamžiku však způsobily, že lid trval na svém požadavku ještě neústupněji. Dav se začal srocovat. Zmocňovala se ho slepá, bezuzdná zuřivost. Někteří zůstávali věrni úmluvě s Bohem, většina se však přidala k modlářům. A na ty, kteří se odvážili vyslovit svůj nesouhlas s postavením modly, se lid osopil, surově je zbil a v nastalém zmatku je nakonec usmrtil.“ [PP 316.2]

⁴ 2Moj 32, 1-5: „Když lid viděl, že Mojžíš dlouho neseštuje z hory, shromáždil se k Áronovi a naléhali na něho: „Vstaň a udělej nám boha, který by šel před námi. Vždyť nevíme, co se stalo s Mojžíšem, s tím člověkem, který nás vyvedl z egyptské země.“² Áron jim řekl: „Strhněte zlaté náušnice z uší svých žen, synů a dcer a přinese je ke mně!“³ I strhal si všechen lid z uší zlaté náušnice a přinesl je k Áronovi. ⁴ On je od nich vzal, připravil formu a odlil z toho sochu býčka. A oni řekli: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“⁵ Když to Áron viděl, vybudoval před ním oltář. **Potom Áron provolal: „Zítra bude Hospodinova slavnost..“**

⁵ „Nejprve začala reptat lůza, která pak vedla ostatní lid k tomu, aby odpadl od víry“ [PP 315.3]

⁶ „(...) Áronova povolnost a touha zalíbit se zaslepila ho natolik, že nepoznal ohavnost zločinu, k němuž dal svůj souhlas.“ (...) [PP 323.1-2]

⁷ „Taková rozhodná chvíle si žádá muže pevného, rozhodného, nepovolného a odvážného muže, který si váží Boží přízně více než přízně lidu, své osobní bezpečnosti i než svého života. Takovou povahu však Áron neměl.“ [PP 316.2] a [PP 323.1]

⁸ Tamtéž [PP 317.2]

⁹ E.G.W., 4T 270.2 [Testimones for the Church, t. IV, s. 270.2]

[Článek Lawrence Maxwella vyšel pod titulem „Aaron, Moses' Big Brother“ v „Adventist Affirm“, na jaře 1998].

Ladislav Swienczyk — přeloženo z p.j. podle článku vyšlým v GLOS ADWENTU 7-8/1998; str.4-6; zdůraznění přidáno, rozšířeno o poznámky.